

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΑΠΟΦΑΣΗ

30 /2017

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 26^η Απριλίου του έτους δύο χιλιάδες δεκαεπτά (2017) ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.30, και επί της οδού Λεωφόρος Κηφισίας 7, ΤΚ 11523 Αθήνα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Γεώργιος Καταπόδης

Αντιπρόεδρος: Χριστίνα Μπουσουλέγκα

Τακτικά Μέλη: Δημήτριος Λουρίκας

Δημήτριος Σταθακόπουλος

Μαρία Στυλιανίδου

Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Γραμματέας: Μαρία Αντωνοπούλου

Εισηγήτρια: Μαρία Μανδράκη, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστη η εισηγήτρια κα Μανδράκη καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων της Δ/σης Νομικών Υπηρεσιών κα Καξιρή, οι οποίες αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Ερώτημα: Το υπ' αριθ. πρωτ. Δ11/Ε/6702/4704/28.03.2017 έγγραφο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) που παρελήφθη στις

29.03.2017 (αριθ. πρωτ. εισερχ. 2166), ως αυτό συμπληρώθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/785/15527/11.04.2017 έγγραφο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών προς την Αρχή που παρελήφθη στις 12.04.2017 (αριθ. πρωτ. εισερχ. 2510)

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, αναφορικά με την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για την σύναψη σύμβασης με αναθέτουσα Αρχή την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κ.λπ. συνολικής εκτιμώμενης δαπάνης 200.548,44 € συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. για χρονικό διάστημα από 01.04.2017 έως 30.06.2017 σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον).

1. Με το υπ' αριθ. πρωτ. Δ11/Ε/6702/4704/28.03.2017 έγγραφο της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) που παρελήφθη στις 29.03.2017 (αριθ. πρωτ. εισερχ. 2166), ο ως άνω φορέας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ (δδ) ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την σύναψη σύμβασης με αντικείμενο παροχή υπηρεσιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κλπ συνολικής εκτιμώμενης δαπάνης 200.548,44 € συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. (ήτοι 161.732,60 καθαρό ποσό και 38.815,82 Φ.Π.Α.) για χρονικό διάστημα από 01.04.2017 έως 30.06.2017, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον).

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

2. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.1. Με την με αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/13559/12636/13.06.2016 προκηρύχθηκε από την ΥΠΑ ανοικτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την ανάδειξη αναδόχου καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κ.λπ.(CPV 90911000-6) με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή, για χρονικό διάστημα από 01.07.2016, με πραγματική έναρξη την εγκατάσταση του αναδόχου, έως 31.12.2017 και με δικαίωμα μονομερούς παράτασης από την ΥΠΑ μέχρι έξι (6) μήνες (ήτοι 30.06.2018).

2.2. Με την υπ' αριθ. Δ11/Ε/28791/24173/05.12.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών εγκρίθηκε το πρακτικό της Επιτροπής Παραλαβής, Αποσφράγισης και Αξιολόγησης των Προσφορών των Διαγωνισμών και Διαπραγματεύσεων της ΥΠΑ 2016, ματαιώθηκαν τα αποτελέσματα του ως άνω διαγωνισμού και εγκρίθηκε η επανάληψη του χωρίς τροποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών. Όπως αναφέρεται στο πρακτικό της Επιτροπής για την αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς του μοναδικού υποψηφίου -ύστερα από την αποδοχή της προδικαστικής προσφυγής της εν λόγω εταιρείας (μοναδικού υποψηφίου) και συνακόλουθα την τροποποίηση της (πρότερης) απόφασης έγκρισης πρακτικού αποσφράγισης του ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου καθαρισμού χώρων και επιφανειών ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κλπ για το χρονικό διάστημα από 01.07.2016 έως 31.12.2017- εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 παρ. η του Π.Δ. 118/2007 σύμφωνα με τις οποίες: "Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή, στους οποίους υποβάλλεται μία μόνο προσφορά ή τελικά γίνεται αποδεκτή μία μόνο προσφορά και εφόσον δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία τιμών είτε προηγούμενων διαγωνισμών είτε της αγοράς που να επιβεβαιώνονται με παραστατικά, ο διαγωνισμός ματαιώνεται και επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά". Η Επιτροπή, εν προκειμένω, συνέκρινε την τιμή προσφοράς της ίδιας εταιρείας (μηνιαίως 36.867,43 €) για τον εν λόγω διαγωνισμό με την τιμή που είχε προσφέρει ύστερα από την προσφυγή σε διαπραγμάτευση για το διάστημα από 01.11.2016 μέχρι 31.12.2016 (μηνιαίως 30.947,93€).

2.3. Με την υπ' αριθμ.Δ11/Ε/29819/25021/27.12.2016 προκηρύχθηκε ο ως άνω επαναληπτικός ηλεκτρονικός ανοικτός διαγωνισμός, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει μόνο της τιμής, για την επιλογή αναδόχου καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κ.λπ. για χρονικό διάστημα από 01.01.2017 με πραγματική έναρξη την εγκατάσταση του ανα-

δόχου, έως 31.12.2017 και με δικαίωμα μονομερούς παράτασης από την ΥΠΑ μέχρι έξι (6) μήνες (ήτοι 30.06.2018) και προϋπολογισθείσας δαπάνης 1.203.296 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

2.4. Κατόπιν των ανωτέρω, ο διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε με χρήση της πλατφόρμας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του συστήματος, ύστερα από συντεταγμένη προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία ηλεκτρονικής αποστολής της προκήρυξης στην Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [27.12.2016] (βλ. άρθρο 27 παρ. 4 του Ν. 4412/2016) - με ημερομηνία έναρξης υποβολής προσφορών την 24η/01/2017 και καταληκτική ημερομηνία την 30η/01/2017 και ώρα 17:00. Η δημοσίευση της περίληψης της διακήρυξης αυτής στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως έλαβε χώρα την 30/12/2016 και στον Ελληνικό Τύπο την 29/12/2016 (συγκεκριμένα στη ΓΕΝΙΚΗ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ, στην ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ και στην Εφημερίδα ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΩΝ) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 της Υ.Α. Π1/2390/2013 και αφορά στον συστημικό διαγωνισμό με α/α 30477. Το τεύχος της διακήρυξης αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της Αναθέτουσας Αρχής (ΥΠΑ) στις διευθύνσεις www.ypa.gr και www.hcaa.gr. Επίσης αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα της ΔΙΑΥΓΕΙΑΣ (ΑΔΑ: 6Β7Δ465ΧΘΞ-Ζ10) την 27/12/2016.

2.5. Δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που περιλαμβάνονται στο άρθρο 25 του Ν. 4412/16, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 19 του ίδιου νόμου. Για την συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς (Προμηθευτές) απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. - Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr). Η εγγυητική επιστολή συμμετοχής ποσού ίσου με το 2% της προϋπολογισθείσας δαπάνης χωρίς Φ.Π.Α. ορίστηκε στο ποσό των 19.408,00 €.

2.6. Σύμφωνα με την ως άνω διακήρυξη, η ΥΠΑ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης ή καταγγελίας ή και λύσης της συμβατικής σχέσης, σε περίπτωση μετεγκατάστασης των υπηρεσιών (όλων ή μέρους αυτών), προ της λήξης της σχετικής σύμβασης, χωρίς ένομες και οικονομικές συνέπειες για την ΥΠΑ.

2.7. Με την υπ' αριθμ. Δ11/Ε/5269/3531/07.03.2017 απόφαση εγκρίθηκε το πρακτικό αποσφράγισης και αξιολόγησης προσφορών της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού, όπου έγιναν αποδεκτές οι προσφορές των επτά συμμετεχουσών εταιρειών ("FMS FACILITY MANAGEMENT SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ", "ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS Α.Ε.", "MYSERVICES SECURITY AND FACILITY Α.Ε.", "SARP FACILITY MANAGEMENT ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ", "ΑΝΑΞ Α.Ε.", "ΑΝΟΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ" και "CLEAN N NEAT ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ").

2.8. Την 16/03/2017 και την 17/03/2017 οι εταιρείες ΑΝΟΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ και MYSERVICES SECURITY AND FACILITY Α.Ε. υπέβαλαν προδικαστικές προσφυγές κατά της ως άνω απόφασης έγκρισης πρακτικού.

2.9. Η εταιρεία ΑΝΟΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, με διακριτικό τίτλο ΑΝΟΔΙΚΗ SERVICES ΕΠΕ κατέθεσε την 10/4/2017 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (καθόσον έχει παρέλθει και η προθεσμία μετά την οποία τεκμαίρεται η σιωπηρή απόρριψη της ως άνω προσφυγής).

2.10. Όσον αφορά την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας της ΥΠΑ:

Για τον καθαρισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας, ΚΕΠ, ΛΕΚ κλπ. υπογράφηκε κατόπιν ανοικτού διεθνούς διαγωνισμού στις 31.01.2014 η Σύμβαση Κ10Β/2014 για το χρονικό διάστημα από 01.02.2014 έως 31.01.2016 με δικαίωμα παράτασης μέχρι 30.06.2016 με την εταιρεία "ΑΝΟΔΙΚΗ SERVICES Α.Ε.". Η εν λόγω παράταση δόθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/1750/1753/29.01.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Μετά τη λήξη της Σύμβασης Κ10Β/2014 την 30.06.2016, η ΥΠΑ απευθύνθηκε στον εγκατεστημένο ανάδοχο προκειμένου να του αναθέσει τον καθαρισμό για τη χρονική περίοδο από 01.07.2016 έως 30.09.2016 με τους ίδιους όρους της ανωτέρω σύμβασης και ακολούθως υπογράφηκε η

υπ' αριθμ. 31/2016 σύμβαση, συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης 166.162,65€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%. Από 01.10.2016 οι ανάγκες του φορέα καλύπτονται από τη Σύμβαση Κ50/2016 την οποία συνήψε η ΥΠΑ στις 13.10.2016 με την εταιρεία "ΑΝΟΔΙΚΗ SERVICES Α.Ε." για το χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 31.10.2016 συνολικού προϋπολογισμού 55.387,55€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%, χωρίς ο φορέας να έχει αιτηθεί την σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Σημειωτέον ότι, με το αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/22588/19906/29.09.2016 έγγραφο αίτημα της, η Υ.Π.Α. αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για το χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 30.11.2016 με μονομερές δικαίωμα παράτασης ενός μηνός, έχοντας ήδη προβεί στην ανάθεση μέρους των αιτουμένων τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής υπηρεσιών καθαριότητας.

Ειδικότερα, η Υ.Π.Α., την 29/9/2016 υπέβαλε αίτημα προς την Αρχή, για την παροχή σύμφωνης γνώμης αναφορικά με προσφυγή της στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την ανάθεση υπηρεσιών καθαριότητας των ίδιων χώρων που αιτείται και με το παρόν αίτημα, για το χρονικό διάστημα από 01.10.2016 έως 30.11.2016, με μονομερές δικαίωμα παράτασης ενός μηνός, προϋπολογισθείσας δαπάνης 200.548,44€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24% σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Η ΕΑΑΔΗΣΥ με την αριθμ. 160/2016 απόφαση (01.11.2016) απέρριψε το εν λόγω αίτημα, λόγω μη συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

2.11. Κατόπιν των ανωτέρω, η Υ.Π.Α., με το υπ' αρ. πρωτ. Δ11/Ε/6702/4704/28.03.2017 έγγραφο – αίτημά της, όπως αυτό συμπληρώθηκε με το υπ' αριθμ. Δ11/Ε/785/5527/11.04.2017 έγγραφο της (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου ΕΑΑΔΗΣΥ 2510/12.04.2017) και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα, υπέβαλε στην Αρχή σχέδιο απόφασης προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης και αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής για προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για τη σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την ανάθεση των εργασιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κλπ. για το χρονικό διάστημα από 01.04.2017 έως 30.06.2017, προϋπολογισθείσας δαπάνης 200.548,44€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον).

2.12. Συναφώς επισημαίνεται ότι, ο αιτών φορέας με υπ' αριθμ. Δ11/Ε/785/5527/11.04.2017 έγγραφο της (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου ΕΑΑΔΗΣΥ 2510/12.04.2017) επικαλείται ρητά ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός του, τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Στο ως άνω έγγραφο, που δεν αποτελεί ωστόσο επικαιροποιημένο σχέδιο απόφασης όπως ζητήθηκε με το από 4/4/2017 ηλεκτρονικό μήνυμα εξ υμών, όπου θα πρέπει να αναφέρεται ειδική αιτιολόγηση για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, αυτό που, μεταξύ άλλων, αποτυπώνεται είναι ότι επειδή ο επαναληπτικός διαγωνισμός βρίσκεται σε εξέλιξη και εκκρεμεί η εξέταση των προδικαστικών προσφυγών και η εκδίκαση των ασφαλιστικών μέτρων, η αναθέτουσα Αρχή προέβη στο αίτημα έγκρισης της προσφυγής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης.

II. Νομικό πλαίσιο

3. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, περίπτωση γ', υποπερίπτωση δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης, ορίζει τα ακόλουθα: «δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α'147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου [...]».

4. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4412/2016: "Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: (...) β) 135.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμη-

θειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Αν οι δημόσιες συμβάσεις προμηθειών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α' προϊόντα,

γ) 209.000 ευρώ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α'".

5. Το άρθρο 6 παρ. 1, 3 και 4 του ίδιου νόμου ορίζει τα παρακάτω:

"1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαίρεσης ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης.(...)

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή , στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61".

6. Περαιτέρω το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ως άνω νόμου, ορίζει ότι:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: (...)

γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση".

7. Το άρθρο 61 του ν. 4412/2016 ορίζει: "1. Για συμβάσεις άνω των ορίων, ως χρόνος έναρξης της ανοικτής διαδικασίας, της κλειστής διαδικασίας, της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης ή της προκαταρκτικής προκήρυξης, όταν η τελευταία χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 26. 2. Ως χρόνος έναρξης της διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, νοείται η ημερομηνία αποστολής προς τους οικονομικούς φορείς της πρώτης πρόσκλησης συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. 3. Ως χρόνος έναρξης ενός διαγωνισμού μελετών, νοείται η ημερομηνία αποστολής της σχετικής προκήρυξης διαγωνισμού μελετών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Για συμβάσεις κάτω των ορίων αντί των παραγράφων 1 έως 3, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 120".

8. Το άρθρο 379 παρ. 1 & 2 του ως άνω νόμου προβλέπει: "1. Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του. 2. Η ισχύς των άρθρων 22, 36, 37 της παραγράφου 2, του άρθρου 79, 258 και 259 αρχίζει, ως προς τους διαγωνισμούς μελετών, τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών την 18η Απριλίου 2017, εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα άρθρα 33, 34 ή 35, την παράγραφο 3 του άρθρου 40, την παράγραφο 2 του άρθρου 65 ή το άρθρο 67 και των άρθρων 270, 271, 272, της παραγράφου 3 του άρθρου 274, της παραγράφου 2 του άρθρου 295 ή το άρθρο 297".

Εξάλλου, στην αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, στην τελευταία παράγραφο αυτής ορίζεται ότι: «κάθε αναφορά διατάξεων νόμου ή διοικητικών πράξεων σε διατάξεις των ν. 2286/1995, ν. 3669/2008, ν. 3316/2005, ν. 3886/2010, , π.δ. 59/2007, π.δ. 60/2007, π.δ. 118/2007 και της υπουργικής απόφασης

11389/1993, ισχύει ως αναφορά στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από αυτές».

III. Νομική Εκτίμηση

9. Το υπό εξέταση αίτημα της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας αφορά στην προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, η οποία, αφενός λόγω αντικειμένου και αφετέρου λόγω της εκτιμώμενης αξίας, όπως προκύπτει από τη συνολική προϋπολογισθείσα δαπάνη του διαγωνισμού (1.203.296 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%), εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016. Κατά συνέπεια, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του εν λόγω αιτήματος, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει. Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή, επικαλείται ρητά, με το με αριθμ. πρωτ.Δ11/Ε/785/5527/11.04.2017 έγγραφο της (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου ΕΑΑΔΗΣΥ 2510/12.04.2017), ως νομική βάση για την υποβολή του αιτήματός της, τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπίγον).

10. Συναφώς επισημαίνεται ότι η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ και ήδη άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και ήδη άρθρα 26 και 32 του Ν. 4412/2016). Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι εν λόγω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας. Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2014/24/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48). Το βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει ο προτιθέμενος να κάνει χρήση των διατάξεων αυτών (βλ. Υπό το πνεύμα αυτό Δ.Ε.Ε., αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σελ. 1039, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σελ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38 και της 2ης Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, βλ. και απόφαση 223/2015 της Αρχής).

11. Η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 της οποίας γίνεται ρητά επίκληση από τον αιτούντα φορέα με το υπ' αριθμ. Δ11/Ε/785/5527/11.04.2017 συμπληρωματικό έγγραφο του (αριθμ. πρωτ. εισερχομένου ΕΑΑΔΗΣΥ 2510/12.04.2017), απαιτεί σωρευτικά την πλήρωση των εξής προϋποθέσεων:

(α) Συγκεκριμένα, προϋποθέτει:

- i) την ύπαρξη κατεπίγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες,
- ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

(β) Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται γεγονότα που υπερβαίνουν κατά πολύ τον συνήθη ρου του οικονομικού και κοινωνικού βίου, όπως λ.χ. οι θεομηνίες (πλημμύρες, σεισμοί κλπ.), οι οποίες καθιστούν κατεπείγοντως απαραίτητη την παράδοση διαφόρων προμηθειών στους πληγέντες.

(γ) Γίνεται περαιτέρω δεκτό, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ότι, κατά την έννοια της διάταξης της υποπερίπτωσης γ' της περίπτωσης 1 του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007 και πλέον άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, ήτοι κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. χαρακτηριστικά ΣτΕ 1747/2011).

Επιπλέον, αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και το Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΣ), το οποίο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά και με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕΣ 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008).

Ειδικότερα, γίνεται δεκτό (ΕΣ Τμήμα VI 1784/2011) ότι, για την εξαίρεση του κατεπείγοντος "η αναθέτουσα αρχή μπορεί να προσφύγει στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, και στην περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης, μη απορρέουσας από δική της ευθύνη, οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα, λόγω της οποίας δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που απαιτούνται για τους ανοικτούς ή κλειστούς διαγωνισμούς ή τις με διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού"

Σύμφωνα δε με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν δεν πληρούνται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

12. Εν προκειμένω, η Υ.Π.Α. αιτείται την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθούν οι επείγουσες ανάγκες καθαριότητας των χώρων της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κλπ. το χρονικό διάστημα από από 01.04.2017 έως 30.06.2017, προϋπολογισθείσας δαπάνης 200.548,44€ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγον). Ως προς την εξέταση της συνδρομής των προϋποθέσεων της εφαρμοστέας διάταξης από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες:

Η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας, κατά τους ισχυρισμούς της Υ.Π.Α., κρίνεται ως επείγουσα, καθώς η τελευταία σύμβαση που υπογράφηκε, μετά από την με αριθμ. πρωτ. Δ11/Ε/4905/3168/28.02.2017 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών (ανάθεση των εργασιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κλπ. για το χρονικό διάστημα από 01.03.2017 έως 31.03.2017 με τους ίδιους όρους της σύμβασης Κ59/2016 στην εταιρεία ΑΝΟΔΙΚΗ SERVICES ΕΠΕ), έληξε την 31.03.2017 και η καθαριότητα των χώρων του αεροδρομίου κρίνεται αναγκαία για την διασφάλιση της δημόσιας υγείας τόσο του προσωπικού του αεροδρομίου όσο και των διερχόμενων επιβατών.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης:

Η *αναθέτουσα αρχή* θεμελιώνει το αίτημα προσφυγής στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης στο γεγονός ότι ο ανοικτός διεθνής διαγωνισμός που διενεργείται από την Υ.Π.Α. δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη, πολλώ δε μάλλον εκκρεμούν προδικαστικές προσφυγές αλλά και η εκδίκαση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, περιστατικά που εκφεύγουν της μέριμνας και ευθύνης της αναθέτουσας Αρχής.

Όπως επισημαίνει ο αιτούν φορέας, στο σχετικό συμπληρωματικό έγγραφο του προς την Αρχή (11.04.2017), κατά της υπ' αριθμ. Δ11/Ε/5269/3531/07.03.2017 απόφασης αποσφράγισης και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και των τεχνικών και οικονομικών προσφορών των συμμετεχουσών εταιρειών υποβλήθηκαν προδικαστικές προσφυγές την 16.03.2017 και την 17.03.2017, οι οποίες βρίσκονται στο στάδιο της εξέτασης. Ωστόσο, την 10.04.2017 αναρτήθηκε στο ΕΣΗΔΗΣ η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων της εταιρείας ΑΝΟΔΙΚΗ SERVICES Ε.Π.Ε. κατά της ως άνω απόφασης. Όπως διατυπώνεται στην τελευταία (αίτηση ασφαλιστικών μέτρων), υποβλήθηκε (και) λόγω σιωπηρής απόρριψης των προδικαστικών προσφυγών από την αναθέτουσα αρχή, με την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας.

Τα ανωτέρω αναφερόμενα γεγονότα, ήτοι η λήξη της προγενέστερης σύμβασης, ή η καθυστέρηση ολοκλήρωσης της διαδικασίας λόγω προσφυγών, δεν συνιστούν ωστόσο απρόβλεπτες περιστάσεις, ήτοι έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, που αντικειμενικά δεν ήταν δυνατό να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης πείρας και λογικής, αλλά εξελίξεις πιθανές κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων. Ειδικότερα, κατά πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της υποβολής ενστάσεων, προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά απρόβλεπτη περίπτωση η οποία να συνδέεται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη απευθείας ανάθεσης της σχετικής προμήθειας (βλ. ενδεικτικά πράξεις VI Τμ. Ελ. Συν. 91/2007 και 205/2007). Αντίστοιχη άποψη έχει υιοθετήσει και η Αρχή σε παλαιότερες αποφάσεις της (βλ. ενδεικτικά Αποφάσεις 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, αλλά και 208/18.04.2013 και 49/2014, οι οποίες αφορούσαν *ad hoc* την ΥΠΑ και έφεραν το ίδιο αιτιολογικό για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, με πιο πρόσφατη την 160/2016).

Ως εκ τούτου, καθίσταται σαφές ότι, η καθυστέρηση ολοκλήρωσης του διαγωνισμού και των συναφών ελέγχων επ' αυτού (έλεγχος νομιμότητας της σύμβασης από το Ελεγκτικό Συνέδριο), δεν μπορεί να θεμελιώσει από μόνο του απρόβλεπτο γεγονός, γεγονός δηλαδή που δεν ήταν δυνατόν, κατά τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, χωρίς ταυτόχρονα να ληφθούν υπόψη και οι λοιπές περιστάσεις που αφορούν σε γεγονότα που ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της αναθέτουσας αρχής, όπως λ.χ. η απόφαση ματαίωσης των αποτελεσμάτων του από 13.06.2016 διαγωνισμού την 05.12.2016, για λόγους που ανάγονται στην τιμή προσφοράς της υποψηφίας εταιρείας, όταν ο προκηρυχθείς διαγωνισμός έλαβε χώρα με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή.

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει:

Για τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της εφαρμοστέας διάταξης του άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' του ν. 4412/2016, θα πρέπει οι κατεπείγουσες ανάγκες που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να

οφείλονται σε αυταπόδεικτα απρόβλεπτες περιστάσεις, με τις οποίες να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια. Στην κρινόμενη υπόθεση, ωστόσο, σύμφωνα με τα ως άνω δεν υπάρχουν απρόβλεπτες περιστάσεις και επομένως εκλείπει η πλέον βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης.

(iv) Ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Οι υπηρεσίες καθαριότητας αποτελούν πάγια και διαρκή ανάγκη, επομένως δύναται να προγραμματιστούν σε ετήσια βάση έγκαιρα από την αναθέτουσα αρχή. Ο εκάστοτε φορέας, άλλωστε, οφείλει να προγραμματίζει τις ανάγκες του και να ξεκινά τις κατά περίπτωση νόμιμες διαδικασίες στον κατάλληλο χρόνο, ούτως ώστε να είναι σε θέση να τις περατώσει έγκαιρα (βλ. Πράξη 4/2013 Τμήμα IV Ελ. Συν.). Κατά συνέπεια, από τη σύναψη της σύμβασης που προέκυψε από τον προηγούμενο διεθνή διαγωνισμό ήταν γνωστό ότι η σύμβαση αυτή, καθώς και η εξάμηνη παράτασή της, έληγαν στις 30.06.2016 και, συνακόλουθα, η Αναθέτουσα Αρχή διέθετε σε κάθε περίπτωση επαρκή χρόνο, ώστε να ξεκινήσει και να περατώσει τις σχετικές διαγωνιστικές διαδικασίες έγκαιρα. Ωστόσο, από το διδόμενο ιστορικό προκύπτουν καθυστερήσεις και μη επίδειξη της απαιτούμενης επιμέλειας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής ως προς τη διενέργεια του νέου διαγωνισμού καθαριότητας, καθώς όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα έγγραφα, η σχετική απόφαση διακήρυξης υπεγράφη στις 27.12.2016 με καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών την 30.01.2017 για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας για το διάστημα από 01.01.2017 έως 31.12.2017 και η έγκριση των πρακτικών αποσφράγισης των προσφορών και αξιολόγησης προσφορών πραγματοποιήθηκε στις 05.12.2016 με την υπ' αριθμ. πρωτ. Δ/11/Ε/28791/24173/05.12.2016 απόφαση του Υπουργού Υποδομών, και Μεταφορών. Συνακόλουθα, η προκήρυξη του διαγωνισμού τελευταίες μέρες του 2016 με αιτούν χρονικό διάστημα παροχής των υπηρεσιών καθαριότητας από 01.01.2017 καθώς και οι επιγενόμενες καθυστερήσεις στη διαδικασία του διαγωνισμού από την ίδια την αναθέτουσα αρχή δε δικαιολογούνται ούτε συνάδουν με τον επείγοντα χαρακτήρα της υπό ανάθεση σύμβασης (βλ. πράξεις IV Τμ. Ελ. Συν. 112/2011 και 118/2011, οι οποίες αφορούσαν *ad hoc* την ΥΠΑ και έφεραν το ίδιο αιτιολογικό για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης).

Πολλώ δε μάλλον, στο πλαίσιο του επείγοντος της ανάθεσης των υπηρεσιών καθαριότητας, η απόφαση ματαίωσης των αποτελεσμάτων του από 13.06.2016 προκηρυχθέντος διαγωνισμού, ληφθείσα την 05.12.2016, δημιουργεί μεγαλύτερη επισφάλεια ως προς την κάλυψη των αναγκών /υπηρεσιών καθαριότητας.

Σημειωτέον ότι έρεισμα της απόφασης ματαίωσης των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού αποτέλεσε το άρθρο 21 του Π.Δ. 118/2007. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. η του Π.Δ. 118/2007: “Ειδικά σε περιπτώσεις διαγωνισμών με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή, στους οποίους υποβάλλεται μία μόνο προσφορά ή τελικά γίνεται αποδεκτή μία μόνο προσφορά και εφόσον δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία τιμών είτε προηγούμενων διαγωνισμών είτε της αγοράς που να επιβεβαιώνονται με παραστατικά, ο διαγωνισμός ματαιώνεται και επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά”.

Εκ της ως άνω διατυπώσεως, συνάγεται ότι η μοναδική υποβληθείσα προσφορά αποσφραγίζεται, αξιολογείται και εφόσον δεν υπάρχουν συγκριτικά στοιχεία τιμών, τότε και μόνο ο διαγωνισμός ματαιώνεται και επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά. Όπως έχει κριθεί νομολογιακά, η αναθέτουσα αρχή έχει την ευχέρεια να προβαίνει στη ματαίωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού και την επαναπροκήρυξη του, οφείλει ωστόσο να αιτιολογήσει την απόφασή της για ματαίωση του σχετικού διαγωνισμού, δεδομένου ότι το γεγονός και μόνο ότι υπάρχει μόνο μία οικονομική προσφορά δεν πρέπει να οδηγεί, άνευ ετέρου, στην ματαίωση του διαγωνισμού. Ειδικότερα, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγξει την μοναδική προσφορά και να την αξιολογήσει αυτοτελώς και, εφόσον κρίνει ότι δεν αναπτύχθηκε επαρκής ανταγωνισμός, να ματαιώσει τον διαγωνισμό.

Όπως, ειδικότερα, έχει κριθεί νομολογιακά (βλ. Σχετικά απόφαση Ελεγκτικού Συνεδρίου Τμήμα IV, 1975/2012) η αναφορά των προσφερθεισών σε προηγούμενους με το αυτό αντικείμενο διαγωνισμούς τι-

μών, ως στοιχείο το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη από τα αρμόδια όργανα της αναθέτουσας αρχής κατά το στάδιο αξιολόγησης των οικονομικών προσφορών, **δεν συνεπάγεται την υποχρέωση τους να απορρίψουν άνευ ετέρου προσφορά, η οποία παρουσιάζει αυξητική απόκλιση από εκείνες προηγούμενων διαγωνισμών, ακόμη και στην περίπτωση που στο διαγωνισμό συμμετείχε μόνο ένας υποψήφιος.** Αντιθέτως, το ως άνω στοιχείο (προσφερόμενες σε προγενέστερους διαγωνισμούς τιμές για τα ίδια είδη), το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 20 του Π.Δ. 118/2007, πρέπει να αξιολογείται σε συνδυασμό και με άλλα πρόσφορα κατά περίπτωση κριτήρια (όπως για παράδειγμα τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά, την υφιστάμενη οικονομική συγκυρία) καθώς και να συνεκτιμάται σε κάθε περίπτωση ο βαθμός απόκλισης των προσφορών, προκειμένου να κριθεί αν η προσφερόμενη σε συγκεκριμένη διαδικασία τιμή είναι ή όχι συμφέρουσα.

(v) Περαιτέρω, παρέλκει, λόγω μη συνδρομής των ανωτέρω υπό στοιχεία (ii), (iii) και (iv) προϋποθέσεων, η εξέταση της προϋπόθεσης της υποβολής του αιτήματος στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 32 περ. 2 υποπερ. γ' του ν. 4412/2016.

13. Επισημαίνεται επιπροσθέτως ότι, η ΥΠΑ, όπως προκύπτει από το προεκτεθέν ιστορικό, είχε προβεί στην ανάθεση υπηρεσιών καθαριότητας, για το διάστημα από 01.03.2017 έως 31.03.2017 με την εταιρεία "ΑΝΟΔΙΚΗ SERVICES Α.Ε." [με την υπ' αριθμ. Δ11/Ε/4905/3168/28.02.2017 Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών] συνολικού προϋπολογισμού 38.375,43€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Νομική βάση αποτέλεσε το άρθρο 6 παρ. 10 του ν. 4412/2016, το οποίο ορίζει τα της μεθόδου υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

14. Τέλος, από τη μελέτη του φακέλου της υπόθεσης δεν φαίνεται να προκύπτουν άλλα στοιχεία που να αποδεικνύουν και να αιτιολογούν ειδικά και με επαρκή τεκμηρίωση την συνδρομή περιστάσεων που επιτρέπουν την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 26 ή του άρθρου 32 του ν. 4412/2016.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ομόφωνα αποφασίζει:

Την απόρριψη του αιτήματος της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης για την σύναψη σύμβασης με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού χώρων και επιφανειών της ΚΥ/ΥΠΑ, ΚΕΠ, ΛΕΚ κ.λπ. συνολικής εκτιμώμενης δαπάνης 200.548,44 € συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. για το χρονικό διάστημα από 01.04.2017 έως 30.06.2017 σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. γ' περ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

**Αθήνα, 26 Απριλίου 2017
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Καταπόδης